

EIROPAS PARLAMENTS

2004

2009

Lūgumrakstu komiteja

2008/2126(INI)

23.9.2008

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par uzņēmumu uzziņu sabiedrību maldinošas reklāmas apkarošanu
(lūgumraksti Nr. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005,
0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 un citi)
(2008/2126(INI))

Lūgumrakstu komiteja

Referents: *Simon Busuttil*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	8

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par uzņēmumu uzziņu sabiedrību maldinošas reklāmas apkarošanu (lūgumraksti Nr. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 un citi) (2008/2126(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā lūgumrakstus Nr. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 un citus,
- ņemot vērā Lūgumrakstu komitejas iepriekšējās apspriedes par lūgumrakstu Nr. 45/2006 un citiem,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvu 2006/114/EK par maldinošu un salīdzinošu reklāmu (kodificēta versija)¹, ar kuru aizstāja Direktīvu 84/450/EEK², kas grozīta ar Direktīvu 97/55/EK³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”)⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Regulu (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā („Regula par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā”)⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīvu 98/27/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību⁶,
- ņemot vērā Reglamenta 192. panta 1. punktu,
- ņemot vērā Lūgumrakstu komitejas ziņojumu (A6-0000/2008),

A. tā kā Parlaments galvenokārt no mazajiem uzņēmumiem ir saņēmis vairāk nekā 400 lūgumrakstus, kuros teikts, ka tie kļuvuši par uzņēmumu uzziņu sabiedrību veiktas maldinošas reklāmas upuriem un cietuši finansiālus zaudējumus;

¹ OV L 376, 27.12.2006., 21. lpp.

² Padomes 1984. gada 10. septembra Direktīva 84/450/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz maldinošu reklāmu (OV L 250, 19.9.1984., 17. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 6. oktobra Direktīva 97/55/EK, ar ko groza Direktīvu 84/450/EEK par maldinošu reklāmu, lai tajā iekļautu salīdzinošo reklāmu (OV L 290, 23.10.1997., 18. lpp.).

⁴ OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

⁵ OV L 364, 9.12.2004., 1. lpp.

⁶ OV L 166, 11.6.1998., 51. lpp.

- B. tā kā šīs sūdzības atspoguļo plaši izplatīto maldinošas uzņēmējdarbības praksi, ko izmanto dažas uzņēmumu uzziņu sabiedrības, ietekmējot tūkstošiem uzņēmumu Eiropas Savienībā un aiz tās robežām un radot ievērojamu finansiālu ietekmi uzņēmumiem;
- C. tā kā uzņēmējdarbības prakse, par kuru saņemtas sūdzības, parasti sastāv no sazināšanās, ko uzņēmumu uzziņu sabiedrība parasti veic pa pastu, aicinot uzņēmumus aizpildīt vai atjaunot uzņēmuma nosaukumu un kontaktinformāciju, radot maldīgu iespaidu, ka viņu informācija uzziņu krājumā tiks iekļauta bez maksas, bet pasūtītāji vēlāk atklāj, ka faktiski viņi ir netīšām parakstījuši līgumu, kas parasti uzliek par pienākumu vismaz trīs gadus par iekļaušanu uzņēmumu uzziņu krājumā ik gadus maksāt aptuveni EUR 1000;
- D. tā kā šādā praksē lietotās veidlapas parasti ir neviennozīmīgas un grūti saprotamas, radot maldīgu iespaidu par bezmaksas iekļaušanu uzņēmumu uzziņu krājumā, bet faktiski ievilinot uzņēmumus negribētos līgumos par reklāmu uzņēmumu uzziņu krājumos;
- E. tā kā Direktīva 2006/114¹ attiecas arī uz uzņēmumu tiešiem savstarpējiem darījumiem un definē, ka „maldinoša reklāma” nozīmē „jebkuru reklāmu, kas jebkādā veidā, ietverot tās noformējumu, maldina vai var maldināt personas, kurām tā ir adresēta vai kuras tā sasniedz, un kas tās maldinošā rakstura dēļ var ietekmēt šo personu saimniecisko rīcību vai kas šo iemeslu dēļ aizskar vai var aizskart konkurentu”;
- F. tā kā Direktīva 2005/29/EK², kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem, neattiecas uz maldinošu komercpraksi, uzņēmumiem veicot tiešus savstarpējus darījumus, un tāpēc minēto direktīvu tās pašreizējā redakcijā nevar izmantot, lai palīdzētu lūgumrakstu iesniedzējiem;
- G. tā kā Regula (EK) 2006/2004³ par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, definē „Kopienā izdarītus pārkāpumus” kā „jebkuru darbību vai bezdarbību, kas ir pretrunā patērētāju interešu aizsardzības aktiem .. un kas kaitē vai var kaitēt tādu patērētāju kopējām interesēm, kuri dzīvo dalībvalstī vai dalībvalstīs, kas nav tā pati dalībvalsts, kurā sākusies vai notikusi attiecīgā darbība vai bezdarbība, kurā uzņēmējdarbību veic atbildīgais pārdevējs vai piegādātājs vai kurā atrodas pierādījumi vai aktīvi, kas attiecas uz šādu darbību vai bezdarbību”;
- H. tā kā lielākā daļa lūgumrakstu iesniedzēju nosauc uzņēmumu uzziņu krājumu, kas pazīstams kā „*European City Guide*” un kura mītne ir Valensijā Spānijā, bet ir minētas arī citas uzņēmumu uzziņu sabiedrības, piemēram, „*Construct Data Verlag*”, „*Deutscher Adressdienst GmbH*” un „*NovaChannel*”; tā kā citu uzņēmumu uzziņu sabiedrību uzņēmējdarbības prakse tomēr ir leģitīma;
- I. tā kā šīs maldinošās uzņēmējdarbības prakses mērķauditorija pārsvarā ir mazie uzņēmumi, bet tā attiecas arī uz pašnodarbinātajiem un pat bezpeļņas struktūrām, tādām kā skolas, bibliotēkas un vietējie sabiedriskie klubi, piemēram, grupu klubi;

¹ OV L 376, 27.12.2006., 21.–27. lpp.

² OV L 149, 11.6.2005., 22.–39. lpp.

³ OV L 364, 9.12.2004., 1.–11. lpp.

- J. tā kā uzņēmumu uzziņu sabiedrības bieži vien ir dibinātas vienā dalībvalstī, bet cietušie atrodas citā, apgrūtinot cietušajiem iespējas lūgt aizsardzību no valsts iestādēm, tā kā cietušie bieži vien nesaņem palīdzību no valsts patērētāju aizsardzības iestādēm, jo viņiem paskaidro, ka likuma mērķis ir aizsargāt patērētājus, nevis uzņēmumus, un tā kā mazajiem uzņēmumiem, kas ir lielākā daļa cietušo, bieži trūkst resursu, lai meklētu efektīvu aizsardzību;
- K. tā kā šādas prakses upurus uzņēmumu uzziņu sabiedrības vai pat to piesaistītās parādu piedziņas aģentūras stingri piespiež maksāt; tā kā cietušie sūdzas, ka šādas pieejas rezultātā jūtas satraukti un apdraudēti, un galu galā daudzi negribīgi samaksā, lai izvairītos no turpmākas uzmācības;
- L. tā kā cietušie, kuri atsakās maksāt, reti tiek iesūdzēti tiesā, bet ir daži izņēmumi;
- M. tā kā vairākas dalībvalstis šīs problēmas risināšanai ir veikušas pasākumus, kas parasti ir informatīvi;
- N. tā kā Austrija kopš 2000. gada ir mainījusi savu Likumu par negodīgu uzņēmējdarbības praksi, kura 28.a pantā tagad ir noteikts, ka „uzņēmējdarbības jomā un konkurences vajadzībām ir aizliegts reklamēt reģistrāciju tādos katalogos kā nozaru katalogi, tālrunu katalogi vai tamlīdzīgi reģistri, izmantojot maksājumu veidlapas, maksājuma uzdevuma veidlapas, rēķinus, piedāvāt informācijas labošanu vai tamlīdzīgi vai tieši piedāvāt šādu reģistrāciju, nepārprotami un arī ar skaidriem grafiskiem līdzekļiem nenorādot, ka šāda reklāma ir vienīgi piedāvājums līguma slēgšanai”;
- O. tā kā šāda prakse ir īstenota ilgu gadus, radot lielu skaitu upuru un ievērojamu finansiālu ietekmi visā iekšējā tirgū,
1. pauž bažas par lūgumrakstu iesniedzēju akcentēto problēmu, kura šķiet plaši izplatīta un kurai ir pārrobežu raksturs un ievērojama finansiāla ietekme, it īpaši uz mazajiem uzņēmumiem;
  2. uzskata, ka šīs problēmas pārrobežu raksturs uzliek Kopienas iestādēm par pienākumu nodrošināt cietušajiem pienācīgu aizsardzību, lai ar maldinošas reklāmas palīdzību noslēgto līgumu spēkā esamību varētu efektīvi apstrīdēt un anulēt un lai cietušajiem tiktu atdota samaksātā nauda;
  3. mudina cietušos ziņot valsts iestādēm par krāpnieciskas uzņēmējdarbības gadījumiem un meklēt attiecīgas konsultācijas, pirms tie veic maksājumus, ko pieprasa maldinošas uzņēmumu uzziņu sabiedrības;
  4. pauž nožēlu, ka, neraugoties uz šādas prakses izplatību, ES un dalībvalstu tiesību akti nešķiet pietiekami, lai efektīvi aizsargātu, vai netiek pienācīgi īstenoti valstu līmenī; pauž nožēlu, ka arī valstu iestādes, šķiet, nespēj nodrošināt aizsardzību;
  5. atzinīgi vērtē Eiropas un valsts uzņēmēju organizāciju paveikto, attiecīgi izglītojot savus locekļus, un aicina tās strādāt vēl intensīvāk galvenokārt tādēļ, lai aizvien mazāk cilvēku ciestu no maldinošiem uzņēmumu uzziņu krājumiem;

6. atzinīgi vērtē atsevišķu dalībvalstu, piemēram, Itālijas, Spānijas, Nīderlandes, Beļģijas un Apvienotās Karalistes, bet jo īpaši Austrijas, rīcību, cenšoties liegt uzņēmumu uzziņu sabiedrībām iespēju īstenot maldinošu praksi; tomēr uzskata, ka ar šiem centieniem vien nepietiek;
7. aicina Komisiju un dalībvalstis strādāt vēl enerģiskāk, pilnībā sadarbojoties ar valsts un Eiropas uzņēmēju pārstāvības organizācijām, lai veidotu izpratni par šo problēmu, proti, lai vairāk cilvēku būtu informēti par maldinošu reklāmu, ko izmanto, ar viltu liekot slēgt nevēlamus reklāmas līgumus, un spētu no tās izvairīties;
8. aicina Komisiju risināt krāpnieciskas uzņēmējdarbības problēmu, īstenojot savu „Mazās uzņēmējdarbības akta” iniciatīvu;
9. pauž nožēlu, ka Direktīva 2006/114/EK¹ par maldinošu un salīdzinošu reklāmu, šķiet, nenodrošina pietiekami efektīvu aizsardzību, lai gan attiecas uz uzņēmumu tiešiem savstarpējiem darījumiem, kā tas ir šajā gadījumā, vai arī dalībvalstis minēto direktīvu neatbilstīgi piemēro;
10. atgādina — tā kā Komisijai nav pilnvaru tieši piemērot šo direktīvu fiziskām personām vai uzņēmumiem, tai kā Līguma izpildes uzraudzības iestādei ir jānodrošina, lai šo direktīvu atbilstoši īstenotu dalībvalstis;
11. aicina Komisiju ātrāk nodrošināt šīs direktīvas īstenošanas uzraudzību, visvairāk tajās dalībvalstīs, kurās atrodas jau zināmas maldinošas uzņēmumu uzziņu sabiedrības, jo īpaši Spānijā, kur dibināta lūgumrakstu iesniedzēju visbiežāk minētā uzņēmumu uzziņu sabiedrība, un Čehijas Republikā, kur ir pieņemts cietušajiem nelabvēlīgs tiesas spriedums tādā veidā, kas liek šaubīties, ka šī direktīva konkrētajā valstī patiešām tiek īstenota; aicina Komisiju ziņot Parlamentam par rezultātiem;
12. pauž nožēlu, ka Direktīva 2005/29/EK² par uzņēmēju negodīgu komercpraksi neattiecas uz uzņēmumu tiešiem savstarpējiem darījumiem un ka dalībvalstis, šķiet, nevēlas paplašināt šīs direktīvas darbības jomu; taču norāda, ka dalībvalstis var vienpusēji paplašināt savu patērētāju tiesību aizsardzības aktu darbības jomu, tos attiecinot arī uz uzņēmumu tiešiem savstarpējiem darījumiem, un aktīvi mudina dalībvalstis to darīt;
13. kā piemēru atzinīgi vērtē Austriju, kura pirmā savos tiesību aktos ir noteikusi īpašu aizliegumu attiecībā uz maldinošiem uzņēmumu uzziņu krājumiem, un aicina Komisiju, ņemot vērā šīs problēmas pārrobežu raksturu, apsvērt jaunu likumdošanas iniciatīvu, ar ko, pamatojoties uz Austrijas modeli, noteiktu īpašu aizliegumu reklāmai uzņēmumu uzziņu krājumos, ja vien potenciālie klienti nepārprotami un ar skaidriem grafiskiem līdzekļiem nav informēti, ka šāda reklāma ir vienīgi piedāvājums slēgt līgumu par attiecīgu samaksu;
14. norāda, ka valsts tiesību akti bieži vien nenodrošina aizsardzību pret citās dalībvalstīs izveidotām uzņēmumu uzziņu sabiedrībām, un tāpēc mudina Komisiju veicināt aktīvāku pārrobežu sadarbību starp valsts iestādēm, lai tās varētu sniegt efektīvāku aizsardzību

---

¹ OV L 376, 27.12.2006., 21.–27. lpp.

² OV L 149, 11.6.2005., 22.–39. lpp.

cietušajiem;

15. pauž nožēlu, ka nav pietiekami izmantota Regula (EK) Nr. 2006/2004¹ par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un aicina Komisiju ātrāk nodrošināt šīs regulas īstenošanas uzraudzību, kā arī prasīt, lai valsts iestādes biežāk izmantotu šo juridisko instrumentu, kas varētu sniegt aizsardzību, ja pārkāpumi veikti Kopienas teritorijā;
16. kā piemēru atzinīgi vērtē Beļģiju, kur ikviens, kas cietis no maldinošas komercprakses, var celt prasību savas mītnes valsts tiesā;
17. mudina dalībvalstis nodrošināt, lai tiem, kas cietuši no maldinošas reklāmas, būtu precīzi zināma valsts iestāde, kurai var iesniegt sūdzību un pieprasīt aizsardzību pat tādos gadījumos kā šie, t. i., ja no maldinošas reklāmas ir cietuši uzņēmumi;
18. aicina Komisiju sagatavot paraugprakses pamatnostādnes valsts tiesībaizsardzības iestādēm, saskaņā ar kurām tās varētu rīkoties, saņemot informāciju par maldinošas reklāmas gadījumiem;
19. aicina Komisiju īstenot starptautisku sadarbību ar trešām valstīm un ar kompetentajām starptautiskajām organizācijām, lai ārpuskopienas valstīs izveidoti maldinoši uzņēmumu uzzīņu krājumi nekaitētu Eiropas Savienībā iedibinātiem uzņēmumiem;
20. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstīm.

---

¹ OV L 364, 9.12.2004., 1. lpp.

PASKAIDROJUMS

Ievads

Daudzi uzņēmumi, bieži vien mazie uzņēmumi, kļūst par krāpšanas upuriem saistībā ar maldinošu reklāmu. Tipiski ir krāpšanas gadījumi, kad cietušie negribot piesakās reklāmai uzņēmumu uzziņu krājumā pēc tam, kad viņiem radīts iespaids, ka šis ir bezmaksas pakalpojums.

Cietušie no maldinošām uzņēmumu uzziņu sabiedrībām parasti saņem veidlapas ar aicinājumu aizpildīt, koriģēt vai atjaunināt sava uzņēmuma rekvizītus. Bieži vien tiem norādīts, ka informācijas atjaunošana ir bezmaksas. Tas maldinātās personas vilina atjaunināt informāciju un nosūtīt veidlapu. Tomēr šīs personas neapjauš, ka, parakstot veidlapu, tās piesakās arī tāda līguma slēgšanai, kas uzliek par pienākumu ievietot reklāmu uzņēmumu uzziņu krājumā vismaz trīs gadu laika posmā par aptuveni EUR 1000 lielu gada maksu. Cietušie krāpšanas gadījumu aptver, kad no uzņēmumu uzziņu sabiedrības saņem vēstuli ar informāciju, ka reklāma ir ievietota uzziņu krājumā, kā arī rēķinu ar pieprasījumu to apmaksāt. Tos, kas rēķinu neapmaksā, bieži vien neliek mierā, un tiem draud, ka uzziņu sabiedrības vai to parādu piedziņas uzņēmumi sāks tiesvedību. Lai izvairītos no turpmākas uzmācības, daudzi vienkārši piekāpjas un apmaksā rēķinu.

Šāda maldināšana ir skārusi tūkstošiem uzņēmumu visā Eiropas Savienībā. Ņemot vērā, ka līguma maksa ir aptuveni EUR 1000 gadā un līgums ir spēkā vismaz trīs gadus, finansiālā ietekme visā Eiropas Savienībā ir uzskatāma par nopietnu.

Lai gan ir skaidrs, ka šī ir maldinoša uzņēmējdarbība, kas parasti ir prettiesiska, nav pilnībā skaidrs, vai ES tiesību akti paredz kādu aizsardzības līdzekli. Gadījumā, ja šādu aizsardzības līdzekli paredz, nav skaidrības par to, vai tas dažādās dalībvalstīs tiek pienācīgi piemērots valsts mērogā. Tāpēc maldinošās uzziņu sabiedrības, veicot savas krāpnieciskās darbības, bieži vien izmanto tiesību aktu „pelēkās zonas” vai faktu, ka tiesību akti valsts mērogā tiek nepilnīgi piemēroti. Vienojošs elements šādos gadījumos ir fakts, ka maldinošās uzņēmumu uzziņu krājumu sabiedrības parasti ir reģistrēti valstī, kas nav cietušās personas valsts. Tas apgrūtina cietušās personas iespējas izmantot savas valsts tiesību aktus un valsts iestāžu atbalstu, lai aizstāvētos pret citās dalībvalstīs reģistrētiem uzņēmumiem. Turklāt uzņēmumi bieži vien secina, ka valsts iestādes, kas atbildīgas par patērētāju tiesību aizsardzību, sliecas noraidīt viņu sūdzības, pamatojoties uz to, ka patērētāju tiesību aizsardzības likumi attiecas uz patērētājiem, nevis uz uzņēmumiem. Tādējādi šie uzņēmumi paliek bez reāla aizsardzības līdzekļa, un tas paver arvien plašākas iespējas šādi krāpt uzņēmumus.

Ne visu uzņēmumu uzziņu krājumu pamatā ir maldinoša reklāma, un daudzas uzņēmumu uzziņu sabiedrības darbojas pilnīgi tiesiski. Patiesībā tās pat darbojas, pamatojoties uz rīcības kodeksu, kurā noteikts, ka pasūtījumiem jābūt skaidri atpazīstamiem un ka bezmaksas reklāmu nedrīkst jaukt ar maksas reklāmu. Tomēr dažas uzņēmumu uzziņu sabiedrības paļaujas uz maldinošu uzņēmējdarbību. Lielākajā daļā Eiropas Parlamenta saņemto sūdzību dominē uzņēmumu uzziņu krājums „*European City Guide*”, kas reģistrēts Valensijā Spānijā, bet ir minēti arī citi, piemēram, „*Construct Data Verlag*”, „*Deutscher Adressdienst GmbH*” un „*NovaChannel*”. Daži maldinošie uzņēmumu uzziņu krājumi ir pieejami arī internetā. Saskaņā ar „*European City Guide*” pārstāvju sniegto informāciju, šis uzņēmums vien ik gadus publicē aptuveni 6,5 miljonus veidlapu.

Šā ziņojuma mērķi

Eiropas Parlamenta Lūgumrakstu komiteja ir saņēmusi vairāk nekā 400 lūgumrakstu no mazajiem uzņēmumiem visā Eiropas Savienībā un pat no dažiem trešās valstīs, kuri apgalvo, ka ir cietuši no krāpšanas. Turklāt vairāki Eiropas Parlamenta deputāti ir rakstījuši Eiropas Komisijai par šīm sūdzībām, un Eiropas Parlamenta deputāti ir iesnieguši apspriešanai vairākus rakstiskus un mutiskus jautājumus. Eiropas Parlaments savukārt ir atbalstījis šo ziņojumu, lai turpinātu šīs problēmas izmeklēšanu un ierosinātu turpmākās rīcības veidus. Tātad ar šo ziņojumu referents vēlas:

- veicināt izpratni par šo jautājumu, lai mazāk uzņēmumu ciestu no krāpšanas;
- mudināt ES dalībvalstis pieņemt stingrākus tiesību aktus un nodrošināt, ka pienācīgi tiek piemēroti spēkā esošie ES tiesību akti par maldinošu reklāmu un negodīgu komercpraksi;
- mudināt Komisiju pastiprināt uzraudzību ES tiesību aktu piemērošanas jomā un uzlabot spēkā esošos ES tiesību aktus, ja ir konstatēts, ka tie nav atbilstoši, lai beidzot apturētu šo krāpšanu, kā arī
- sniegt atbalstu un ieteikumus tiem, kas jau ir cietuši no šādas krāpšanas.

ES tiesību akti

Kopienas mērogā uz šo jomu visvairāk attiecas trīs ES tiesību akti, proti:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/114/EK par maldinošu un salīdzinošu reklāmu, ar ko aizstāja Direktīvu 84/450/EEK¹, kas grozīta ar Direktīvu 97/55/EK²;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva Nr. 2005/29/EK³, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem (Negodīgas komercprakses direktīva);
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) 2006/2004⁴ par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā (Regula par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā).

Apspriešanās pirms ziņojuma sagatavošanas

Pirms šā ziņojuma pabeigšanas referents piedalījās vairākās apspriežu sanāksmēs, tostarp ar Eiropas patērētāju tiesību aizsardzības komisāri *Meglēna Kuneva* un vairākiem Eiropas Parlamenta deputātiem, kuri ir ieinteresēti šajā jautājumā, pamatojoties uz vairākām sūdzībām, ko viņi saņēmuši no saviem vēlētājiem. Referents apspriedās arī ar uzņēmējdarbības organizācijām, kas pārstāv uzņēmumus, jo īpaši Eiropas mazos uzņēmumus, piemēram, *Eurochambres* un *UEAPME*, kā arī ar Eiropas Uzņēmumu tālruņu katalogu asociāciju un, protams, ar pašiem cietušajiem.

¹ OV L 250, 19.9.1984., 17.–20. lpp.

² OV L 290, 23.10.1997., 18.–23. lpp.

³ OV L 149, 11.6.2005., 22.–39. lpp.

⁴ OV L 364, 9.12.2004., 1.–11. lpp.

Lūgumrakstu komiteja ceturtdien, 2008. gada 11. septembrī, Eiropas Parlamentā organizēja atklātu darbsemināru „Krāpšanas apturēšana. Maldinošu uzņēmumu tālrunu katalogu izskaušana”. Sesijā Eiropas Parlamenta deputātiem bija iespēja uzklaut lūgumrakstu iesniedzējus, kā arī pārstāvības organizācijas, Komisijas pārstāvjus un pārstāvjus no uzņēmumu uzziņu sabiedrības „European City Guide”, kas ir lūgumrakstu iesniedzēju vienīgais visbiežāk norādītais uzņēmums.

Ziņojuma secinājumi

Šā ziņojuma referents uzskata, ka lūgumrakstu iesniedzēji tiešām ir aizskāruši nopietnu problēmu, kura šķiet plaši izplatīta, kurai ir pārrobežu raksturs un kurai ir ievērojama finansiālā ietekme, jo īpaši attiecībā uz maziem uzņēmumiem. Turklāt referents uzskata, ka šīs problēmas pārrobežu raksturs norāda uz Kopienas iestāžu skaidru pienākumu nodrošināt cietušajiem piemērotu aizsardzības līdzekli. Ar šo aizsardzības līdzekli vajadzētu rast iespēju cietušajiem apstrīdēt to līgumu derīgumu, kas noslēgti, pamatojoties uz maldinošu reklāmu, un arī panākt, ka cietušie saņem atlīdzību par naudu, ko viņi samaksājuši saistībā ar maldinošo komercpraksi.

Referents pauž nožēlu, ka darbojošās valstu iestādes, šķiet, nespēj nodrošināt cietušajiem piemērotu aizsardzības līdzekli. Viņš arī uzskata, ka, neraugoties uz šīs maldinošās uzņēmējdarbības prakses plašo izplatību, ES un valstu tiesību akti arī nešķiet atbilstoši, lai nodrošinātu reālu aizsardzības līdzekli, vai arī tie netiek pienācīgi piemēroti.

Ieteikumi cietušajiem

Ar šo ziņojumu cietušie tiek mudināti ziņot valstu iestādēm par uzņēmumu krāpšanas gadījumiem un lūgt atbilstošu konsultāciju, pirms tie akceptē maldinošo uzņēmumu uzziņu sabiedrību pieprasīto maksu. Turklāt cietušajiem par savu gadījumu vajadzētu paziņot uzņēmējdarbības un patērētāju tiesību aizsardzības organizācijām, kā arī to pārstāvjiem Eiropas Parlamentā, lai maldinošo uzņēmumu uzziņu krājumu izskaušanu varētu pastiprināt Eiropas mērogā.

Izpratnes veidošana

Ziņojumā atzinīgi vērtēti Eiropas un valstu uzņēmējdarbības organizāciju centieni palielināt savu biedru izpratni, un tās tiek aicinātas, pirmkārt, pastiprināt savus centienus, lai mazāk cilvēku kļūtu par maldinošo uzņēmumu uzziņu sabiedrību krāpšanas upuriem. Tajā arī atzinīgi vērtēta dažu dalībvalstu, piemēram, Itālijas, Spānijas, Nīderlandes, Beļģijas, Apvienotās Karalistes un jo īpaši Austrijas rīcība, mēģinot atturēt uzņēmumu uzziņu sabiedrības no maldinošas prakses. Tomēr ziņojumā konstatēts, ka šie centieni vēl aizvien ir nepietiekami.

Attiecībā uz izpratni ar šo ziņojumu Eiropas Komisija un dalībvalstis aicinātas pastiprināt savus centienus un pilnībā sadarboties ar valstu un Eiropas uzņēmējdarbības organizācijām, palielinot izpratni par šo problēmu, lai vairāk cilvēku būtu informēti un tiem būtu iespēja izvairīties no maldinošas reklāmas, kas aicina viņus slēgt nevēlamus līgumus.

Ziņojumā Eiropas Komisija arī aicināta risināt šādas sūdzības saistībā ar tās iniciatīvu „Mazās uzņēmējdarbības akts”.

Direktīva 2006/114/EK¹ par maldinošu un salīdzinošu reklāmu

Ziņojumā atzīmēts, ka Direktīva 2006/114/EK² par maldinošu un salīdzinošu reklāmu attiecas uz darījumiem starp uzņēmumiem, un tāpēc tā attiecas uz maldinošo uzņēmumu uzziņu sabiedrību krāpšanas upuru problēmu. Šī direktīva ir transponēta visās dalībvalstīs un paredz iespēju ierosināt reklāmas pārtraukšanu un cita veida tiesvedību, lai aizliegtu maldinošas reklāmas turpmāku izmantošanu. Tomēr tā šķiet vai nu nepietiekama, lai nodrošinātu reālu aizsardzības līdzekli, vai arī netiek atbilstoši piemērota dalībvalstīs.

Tāpēc ziņojumā Eiropas Komisija aicināta pastiprināt savu uzraudzību attiecībā uz Direktīvas 2006/114/EK³ īstenošanu. Tas jo īpaši būtu jādara dalībvalstīs, kurās, kā konstatēts, ir reģistrētas maldinošās uzņēmumu uzziņu sabiedrības, bet galvenokārt Spānijā, kur reģistrēta lūgumrakstu iesniedzēju visvairāk pieminētā uzņēmumu uzziņu sabiedrība. Īpaša uzmanība jāpievērš arī Čehijai, kur nesēn pasludināts tiesas spriedums saistībā ar līdzīgas krāpšanas upuriem, kas liek apšaubīt šīs direktīvas īstenošanas efektivitāti minētajā valstī.

Ziņojumā Komisija aicināta paziņot Eiropas Parlamentam savu atzinumu.

Direktīva 2005/29/EK⁴ par negodīgu komercpraksi

Ziņojumā ar nožēlu konstatēts, ka Direktīva 2005/29/EK⁵ par negodīgu komercpraksi neattiecas uz darījumiem starp uzņēmumiem un ka dalībvalstis, šķiet, negribīgi paplašina minētās direktīvas darbības jomu. No otras puses, dalībvalstis var vienpusēji paplašināt darbības jomu saviem valsts tiesību aktiem par patērētāju tiesību aizsardzību attiecībā uz darījumiem starp uzņēmumiem. Tāpēc tās valstis, kuras vēlas nodrošināt aizsardzību ar saviem valsts tiesību aktiem, var to brīvi darīt, negaidot Kopienas likumdošanas iniciatīvu, lai grozītu ES tiesību aktus.

Labākais paraugs maldinošu uzņēmumu uzziņu krājumu izskaušanā šķiet Austrija, kura 2000. gadā grozīja savu valsts tiesību aktu attiecībā uz negodīgu komercpraksi. Minētā tiesību akta 28.a pantā noteikts, ka „uzņēmējdarbības jomā un konkurences vajadzībām ir aizliegts reklamēt reģistrāciju tādos katalogos kā nozaru katalogi, tālruņu katalogi vai tamlīdzīgi reģistri, izmantojot maksājumu veidlapas, maksājuma uzdevuma veidlapas, rēķinus, piedāvāt informācijas labošanu vai tamlīdzīgi vai tieši piedāvāt šādu reģistrāciju, nepārprotami un arī ar skaidriem grafiskiem līdzekļiem nenorādot, ka šāda reklāma ir vienīgi piedāvājums līguma slēgšanai.”

Ziņojuma referents uzskata, ka Austrijas paraugs ir labs un to vajadzētu ņemt par piemēru. Tāpēc ziņojumā, ņemot vērā šīs problēmas pārrobežu raksturu, Eiropas Komisija tiek aicināta apsvērt jaunu likumdošanas iniciatīvu, pamatojoties uz Austrijas paraugu, kurš jo īpaši aizliedz reklāmu uzņēmumu uzziņu krājumos, ja vien potenciālie klienti nepārprotami un ar skaidriem grafiskiem līdzekļiem netiek informēti, ka šāda reklāma ir vienīgi piedāvājums līguma slēgšanai par maksu.

¹ OV L 376, 27.12.2006., 21.–27. lpp.

² OV L 376, 27.12.2006., 21.–27. lpp.

³ OV L 376, 27.12.2006., 21.–27. lpp.

⁴ OV L 149, 11.6.2005., 22.–39. lpp.

⁵ OV L 149, 11.6.2005., 22.–39. lpp.

Regula (EK) 2006/2004¹ par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā

Referents arī atzīmē, ka valstu tiesību akti bieži vien ir neatbilstīgi, lai tos varētu izmantot kā aizsardzības līdzekļus pret uzņēmumu uzziņu sabiedrībām, kas reģistrētas citās dalībvalstīs, un tāpēc mudina Komisiju veicināt aktīvāku pārrobežu sadarbību starp valstu iestādēm, lai tās varētu nodrošināt efektīvākus aizsardzības līdzekļus krāpšanā cietušajiem.

Beļģijā, piemēram, visas personas, kas saskārušās ar maldinošu praksi, savā mītnes valstī var uzsākt tiesvedību. Un tik tiešām vienā lietā uzvarēja personas, kuras bija cietušas no vienas šādas maldinošas uzņēmumu uzziņu sabiedrības (tai tika piespriesta sodanauda). Tomēr ziņojuma sagatavošanas laikā šī lieta vēl joprojām atrodas tiesvedībā apelācijas stadijā.

Austrijā ir pierādījumi veiksmīgiem tiesas procesiem, kurus cietušie ierosinājuši pret uzņēmumu uzziņu sabiedrībām.

No otras puses, cietušie Čehijā, šķiet, ir zaudējuši lietā, ko tie ierosinājuši pret uzziņu sabiedrību. Šis īpašais gadījums izvirza nopietnus jautājumus par to, vai Čehija pienācīgi īsteno Direktīvas 2006/114/EK² noteikumus.

Spānijā *Generalitat de Catalunya* trīs reizes ir sodījusi vienu no visvairāk pieminētajām uzņēmumu uzziņu sabiedrībām „*European City Guide*”, kad tā bija reģistrēta Barselonā, un tika noteikta tās pagaidu slēgšana uz vienu gadu. Minētā sabiedrība galu galā pārcēlās uz Valensiju, kur tagad turpina darboties, ievērojot nedaudz stingrākus nosacījumus. Piemēram, klienti tagad tiek informēti par tiesībām atcelt pasūtījumu septiņu dienu laikā. Tomēr parasti to, kam patiesībā pieteikušies, viņi apzinās tikai pēc šā termiņa beigām. Minētā sabiedrība izveidoja arī tā saukto „*Defensor del cliente*” (tiesībsargu), kurš saņem sūdzības no klientiem. Tomēr šis birojs šķiet atkarīgs no uzņēmumu uzziņu sabiedrības un tāpēc nerada pietiekamu uzticību. Tāpēc ziņojuma referents uzskata, ka minētā uzņēmumu uzziņu sabiedrība nav darījusi visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka tās potenciālie klienti netiek maldināti parakstīt reklāmas līgumu, ko tie nekad nav vēlējušies.

Turklāt nav pierādījumu no citu dalībvalstu valsts iestādēm, kuras bija cēlušas prasību tieši Valensijas tiesās, pamatojoties uz Regulu (EK) 2006/2004³ par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā.

Ir ziņas, ka Apvienotajā Karalistē *Office of Fair Trading (OFT)* ir piemērojis noteikumus Regulā (EK) Nr. 2006/2004⁴ par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā. *OFT*, kas atbild arī par patērētāju tiesību aizsardzību, minēto regulu, šķiet, izmantojis veiksmīgi, lai prasītu tiesas rīkojumus pret uzņēmumiem Beļģijā un Nīderlandē, kas, kā konstatēts, izplatīja neprasītus un maldinošus piedāvājumus britu patērētājiem. Lai gan tas ir pozitīvs solis pareizajā virzienā, šis gadījums neattiecas uz maldinošām uzņēmumu uzziņu sabiedrībām.

Izņemot šo gadījumu, nav daudz pierādījumu, ka Regulu (EK) 2006/2004⁵ būtu pietiekami izmantojušas valsts iestādes, lai celtu tādas prasības kā tiesas rīkojumus par sūdzībām, kuru

¹ OV L 364, 9.12.2004., 1.–11. lpp.

² OV L 376, 27.12.2006., 21.–27. lpp.

³ OV L 364, 9.12.2004., 1.–11. lpp.

⁴ OV L 364, 9.12.2004., 1.–11. lpp.

⁵ OV L 364, 9.12.2004., 1.–11. lpp.

izcelsme meklējama citās dalībvalstīs. Iemesli tam varētu būt dažādi — izmaksas par prasības uzsākšanu, procedūru sarežģītība un garums, kā arī tiesas rīkojumu ierobežotā piemērošanas joma.

Vajadzība stiprināt valstu iestādes

Šajā ziņojumā dalībvalstis mudinātas nodrošināt to, ka uzņēmumi, kuri ir cietuši no maldinošas reklāmas, var skaidri identificēt valsts iestādi, kopā ar kuru tie var darīt zināmus pārkāpumus un celt prasību. Pašlaik tas bieži vien nenotiek, jo valstu patērētāju tiesību aizsardzības iestādes bieži vien neizskata uzņēmumu sūdzības, ierobežojot savu darbību ar patērētāju sūdzību izskatīšanu. Ziņojumā Eiropas Komisija arī aicināta izstrādāt valsts izpildes iestāžu labākās prakses pamatnostādnes, pēc kurām vadīties, ja minēto iestāžu redzeslokā nonāk maldinošas reklāmas gadījumi.

Maldinošas uzņēmumu uzziņu sabiedrības, kas reģistrētas trešās valstīs

Visbeidzot, ar šo ziņojumu Komisija aicināta sadarboties starptautiskā mērogā ar trešām valstīm un ar kompetentām starptautiskajām organizācijām, lai novērstu to, ka maldinošās uzņēmumu uzziņu sabiedrības, kas reģistrētas trešās valstīs, nodara kaitējumu Eiropas Savienībā reģistrētiem uzņēmumiem.